

Registrering og klassificering af stier

Kolofon

Titel: Registrering og klassificering af stier
Udgiver: Vejdirektoratet og KTC (SAMKOM)
Udgivet: November 2011
Redaktion: Anette Jensen, SAMKOM-sekretariatet
Design: Os&Co

Indholdsfortegnelse

Forord.....	4
1. Indledning	5
2. Stiklasser og -typer	6
2.1 Stiklasser.....	6
2.2 Stityper	6
3. Registrering af det eksisterende stinet.....	8
4. Klassificering af det eksisterende stinet.....	9
Bilag A – fælles definitioner	11
Stinet	11
Stirutenet.....	11
National cykelrute.....	11
Regional cykelrute	11
Lokal cykelrute	11
Gangsti.....	12
Fællessti	12
Delt sti.....	12
Rekreativ sti	12
Cykelsti.....	13
Dobbeltrettet cykelsti langs vej	13
Cykelbane.....	13
Cykelstrimmel langs vej.....	13
Bred kantbane.....	14
Smal kantbane	14
2 minus 1 vej (2-1 vej)	14
Gågade.....	14
Bilag B – lovgivning mv.....	15

Forord

Dette notat er udgivet i regi af SAMKOM, som er KTC (Kommunalteknisk Chefforening) og Vejdirektoratets landsdækkende samarbejdsforum om det kommunale vejnet.

Notatet indeholder et forslag til en proces for registrering og klassificering af det eksisterende stinet i kommunerne, herunder også private fællestier. Processen tager udgangspunkt i vejreglernes anbefalinger og kommunernes erfaringer med registrering og klassificering af stier.

Notatet er udarbejdet af en arbejdsgruppe med følgende sammensætning:

Anders Hørkjær Pedersen, Tønder Kommune

Birgit Berggrein, Randers Kommune

Ole Lauritzen, Vordingborg Kommune

Kim Drejer, Vordingborg Kommune

Niels Boesgaard Jensen, Favrskov Kommune

Helle Huse, Rambøll

Lone Krogsgaard, Skanderborg Kommune

Anette Jensen, SAMKOM-sekretariatet

Arbejdet er sat i gang på foranledning af Skanderborg Kommune, der som en del af kommunens Trafikplan 2011, skal udarbejde en stiplan. I den forbindelse har Skanderborg Kommune stillet deres net af stier for fodgængere og cyklister til rådighed for dette notats beskrivelser.

1. Indledning

I kommunerne er der stor fokus på at skabe sikkerhed og god fremkommelighed for fodgængere og cyklister samt på at gøre det attraktivt og spændende at gå og cykle.

Flere kommuner har udarbejdet eller planlægger at udarbejde en stiplan, der beskriver kommunens mål og visioner på området og indeholder en plan for udbygningen af stisystemet i kommunen.

Målet med stiplanen er at sikre fremkommelighed, sikkerhed og tryghed for de lette trafikanter med henblik på

- at få flere til at tage cyklen frem for bilen - både for at øge sundheden, afhjælpe trængslen på vejene og for at nedbringe energiforbruget og CO₂-udledningen
- at få flere til at gå og cykle hurtigt og sikkert i skole, til stationen og til andre gøremål
- at skabe gode stiforbindelser mellem byerne og det åbne land samt til natur- og kulturoplevelser i det åbne land
- at skabe overblik over mangler i stisystemet i kommunen

Det har stor betydning for de lette trafikanter sikkerhed, at de tilbydes et sikkert, sammenhængende og tilgængeligt net af stier.

Initiativer som regeringens "pulje til fremme af cykeltrafik" sætter også gang i mange anlæg af cykelstier. Hertil kommer rutenummerering af stier, stivejvisning mv. I disse sammenhænge er der behov for fælles principper for klassificering af stier, så hver kommune ikke opfinder deres egen klassificering.

Det er derfor et vigtigt grundlag for planlægnings- og trafiksikkerhedsarbejdet, at kommunen har registeret og klassificeret det eksisterende stinet i kommunen.

Stier er normalt betegnet som færdselsarealer, der er forbeholdt gående, cyklende, ridende eller andre lette trafikanter.

Dette notat handler alene om registrering og klassificering af eksisterende stier og særlige baner forbeholdt fodgængere og cyklister. Hvis kommunen yderligere ønsker at registrere eksisterende fortove anbefales det udført i en efterfølgende fase.

2. Stiklasser og -typer

2.1 Stiklasser

I overensstemmelse med vejreglernes anbefalinger er der i det følgende valgt at operere med følgende stiklasser:

- **hovedstier**, der betjener den overordnede gang- og cykeltrafik
- **lokalstier**, der betjener den gang- og cykeltrafik, som har ærinde i det pågældende område

idet, der både for hovedstier og lokalstier skelnes mellem om stierne er beliggende i by- eller landzone.

Stiklasser

Hovedstier

- i byzone
- i landzone

Lokalstier

- i byzone
- i landzone

Herudover kan kommunen efter behov selv vælge at underinddele stiklasserne (f.eks. i primære og sekundære stier). Der vurderes dog ikke at være behov for en underinddeling af lokalstier i by- og landzone, da de lokale stier blot forbinder lokale funktioner (f.eks. boliger) med hovedstinettet.

Ved planlægningen af stisystemet er det vigtigt, at der skabes et sammenhængende hovedstisystem og at de enkelte områder forbindes til hovedstinettet via lokalstier.

Hovedsti i byzone

Hovedsti i landzone

Lokalsti i byzone

Lokalsti i landzone

2.2 Stityper

Stinettet i kommunen er sammensat af en række forskellige stityper.

Stityperne omfatter både stier i eget tracé, stier langs veje, cykelbaner, sikrede krydsninger med vejnettet samt gågader.

Stityper

Hovedstinettet sammensættes af:

- **Separate stier** (dvs. stier i eget tracé) f.eks. udformet som adskilt cykel- og gangsti, fælles sti eller gangsti.
- **Stier langs veje** (dvs. stier med påbudstavler) f.eks. udformet som almindelig cykelsti eller fortov, delt sti, fælles sti eller dobbeltrettet cykelsti.
- **Cykelbaner**
- **Sikrede krydsninger med vejnettet**, f.eks. udformet som krydsninger ude af niveau (tunneler eller broer), signalregulerede krydsninger, krydsninger med fartdæmpende foranstaltninger, andre krydsninger, hvor vejtrafikken har vigepligt eller stitilslutninger.
- **Gågader**

Lokalstier vil normalt være mindre separate stier.

2-1 veje, kantbaner og cykelstrimler kan i særlige tilfælde indgå som en del af stinettet, men er ikke arealer, der alene er forbeholdt cyklister.

Hertil kommer stiruter langs lokaleveje, som ikke er fysiske anlagte stier eller baner, men løber langs udvalgte veje med let og langsomkørende trafik og medvirker til at sikre cyklisterne et sammenhængende stirutenet.

I Bilag A er der givet en kort beskrivelse af de forskellige typer af stier og baner. For vejledende bredder henvises til Vejreglernes Hæfte 3 om tværprofiler i by og på land.

I Bilag B er der nævnt nogle af de lovmæssige betingelser, som offentlige stier er underlagt.

3. Registrering af det eksisterende stinet

Inden stinettet kan klassificeres, skal der ske en registrering af stinettet i kommunen.

Oplysninger om det eksisterende stinet kan f.eks. findes på baggrund af:

- kommunens egne fortegnelser
- digitale kort og papirkort
- oplysninger om nationale og regionale stitruer
- Dansk Cyklist Forbunds cykelrutekort – cyclistic.dk
- tidligere stiplaner f.eks. fra før kommunesammenlægningen
- oplysninger fra andre forvaltninger, f.eks. kultur og fritid
- kontroller i marken
- Krak / Google Earth / Open Street Map
- turistforeninger (f.eks. Visit Danmark)
- Naturstyrelsen
- Grønne partnerskaber
- oplysninger fra forskellige organisationer og lokale foreninger (f.eks. cykelklubber, rideklubber, orienteringsløbere, jægere m.fl.)
- evt. GPS opsamlede oplysninger fra borgere

Herefter kan der ske en registrering af det eksisterende stinet. Stinettet bør som minimum registreres med oplysninger om:

- nr. og navn (evt. sidevejsnumre)
- stiklasse og stitype

Herudover kan der suppleres med oplysninger om:

- længde og bredde
- belægningstype og tilstand
- komfort på asfalterede cykelstier
- stien er en del af en national, regional eller lokal cykelrute
- stien er en del af en rekreativ sti
- vedligeholdelsesniveau (fejning, snerydning, saltning mv.)
- restriktioner (f.eks. forbud mod knallerter)
- forhindringer (f.eks. i form af trapper, stibomme og bump)
- kryds (afhænger af ambitionsniveau)
- ledelinjer (eller andre handicapvenlige tiltag)
- stierne er belyste
- bænke og skraldespande
- hvor der findes andre cykelfaciliteter (f.eks. cykelpumper, cykelparkering, cykeltæller, kortmateriale og vandposter).

Selve registreringen kan f.eks. ske i:

- GIS eller diverse kortsystemer
- kommunens vejforvaltningssystem
- et separat stiregistreringssystem
- en simpel tabel (f.eks. i et regneark)

4. Klassificering af det eksisterende stinet

For at skabe et overblik over det eksisterende stinet i kommunen, indtegnes stinettet på et (evt. digitalt) kort.

Ved indtegningen skelnes der mellem:

- **hovedstier**, der betjener den overordnede gang- og cykeltrafik
- **lokalstier**, der betjener den gang- og cykeltrafik, som har ærinde i det pågældende område

Eksempel – Klassificering af det eksisterende hoved- og lokalstinet i Skanderborg Kommune

På kortet, som viser et mindre udsnit af Skanderborg Kommune, er det eksisterende hoved- og lokalstinet indtegnet.

Bilag A – fælles definitioner

I forbindelse med SAMKOMs arbejde med registrering og klassificering af stier er der valgt at anvende følgende fælles definitioner:

Stinet

Et stinet er en samling af forskellige stier, der har til formål at sikre, at cyklister og fodgængere kan bevæge sig hurtigt og sikkert mellem de vigtigste mål i kommunen. Stinettet kan sammensættes af separate stier, stier langs veje og cykelbaner. I særlige tilfælde kan 2-1 veje, kantbaner og cykelstrimler indgå som en del af stinettet. Disse arealer er dog ikke alene forbeholdt cyklister.

Stirutenet

Et stirutenet er en samling af ruter, der har til formål at sikre et sammenhængende net af ruter for cyklister. Hvor det ikke er muligt at henvise en rute til en separat sti, en sti langs en vej eller en cykelbane, kan ruten forløbe langs lokalveje med let og langsommekørende trafik. Om nødvendigt skal disse lokalveje trafiksaneres for at sikre stiruten.

National cykelrute

En national cykelrute er en cykelrute, der er af national betydning, dvs. den går gennem flere landsdele og er mindst 200 km lang. Nationale cykelruter afmærkes med hvidt nummer (1-15) på et rødt felt med hvid ramme på blå baggrund. Nord-sydgående ruter afmærkes med ulige numre og øst-vestgående ruter med lige numre. De nationale cykelruter udpeges, planlægges og ændres af de kommuner, i hvis område, de forløber. Hvis ruten forløber langs en statsvej sker udpeging, planlægning og ændring i samarbejde med Vejdirektoratet. Etablering af nye nationale ruter samt ændring og nedlæggelse af eksisterende nationale ruter skal indberettes til Vejdirektoratet med henblik på ajourføring af kort over ruterne.

Regional cykelrute

En regional cykelrute er en cykelrute, der forløber gennem flere kommuner. Den regionale cykelrute er typisk lidt længere end beregnet til en dagstur. Regionale cykelruter afmærkes med hvidt nummer (16-99) på et blå felt med hvid ramme på blå baggrund. Rutenummeret kan suppleres med et navn i hvid tekst på den blå baggrund under rutenummeret. Regionale cykelruter udpeges, planlægges, koordineres og ændres i samarbejde mellem de kommuner, i hvis område, de forløber. Etablering af nye regionale ruter samt ændring og nedlæggelse af eksisterende regionale ruter skal indberettes til Vejdirektoratet med henblik på ajourføring af kort over ruterne.

Lokal cykelrute

En lokal cykelrute er en cykelrute, der er planlagt af en eller flere kommuner. Den lokale cykelrute er typisk beregnet til udflugts- eller hverdagscyklister, dvs. kortere rundture eller direkte ture mellem bolig og arbejdsplads / skole / indkøbsmuligheder. Lokale cykelruter afmærkes med hvidt nummer (100-999) i et blå felt med hvid ramme på blå baggrund. Rutenummeret kan suppleres med eller erstattes af et navn eller et hvidt logo placeret på samme måde som rutenummeret. Evt. logo skal godkendes af Vejdirektoratet.

Gangsti

En gangsti er en sti langs en vej eller i eget tracé, der kun er beregnet for gående.

Hvis gangstien forløber i eget tracé, krydser den som regel de overordnede og primære trafikveje ude af niveau eller i en sikret stikrydsning.

Gangstierne er oftest belagte med grus, fliser eller asfalt. Gangstier bør i hovedstinet kun forekomme, hvor der er særligt stor opholdspræget fodgængertrafik, f.eks. i forbindelse med bycentre, og hvor cykeltrafikken kan anvise alternative ruter.

Fællessti

En fællessti er en sti langs en vej eller i eget tracé, der er beregnet til både fodgængere og cyklister.

På mange fællestier er der forbud mod knallertkørsel, hvilket vil fremgå af skilte.

Fællestier benyttes på stier med lave trafikintensiteter.

Fællestier langs veje bør kun etableres, hvor der er meget få fodgængere, og hvor pladsforholdene er absolut begrænsede.

Delt sti

En delt sti er en sti langs en vej eller i eget tracé, der er opdelt i et gangareal og et cykelareal. Opdelingen kan ske ved afstribning, forskellige typer belægninger, kant eller ved niveauforskel.

Delte stier langs veje i byer bør kun etableres, hvor cykel- og gangtrafikken er af begrænset omfang, og hvor pladsforholdene er begrænsede.

Rekreativ sti

En rekreativ sti er en sti beregnet for både fodgængere og cyklister. De rekreative stier giver adgang til natur- og kulturoplevelser uden for byen og forløber på hele eller dele af strækningen gennem fredelige grønne omgivelser.

I tæt bebyggede eller stærkt trafikerede områder forløber den rekreative sti i eget tracé, mens den i tyndt bebyggede og svagt trafikerede områder kan ligge langs vejen.

Eksempler på rekreative stier er spor i landskabet (grønne partnerskaber), trampestier, naturstier, gamle kirke- og møllestier mv.

Cykelsti

En cykelsti er en sti langs vej eller i eget tracé, der er beregnet for cyklister og normalt ikke registreringspligtige knallerter. Cykelstier langs veje er adskilt fra kørebanen med en kantsten eller en rabat. Cykelstien kan være markeret med et rundt påbudsskilt eller med et cykelsymbol på stien. På trafikveje med blandet trafik bør der normalt anlægges almindelige ensrettede cykelstier i begge sider.

Dobbeltrættet cykelsti langs vej

En dobbelttrættet cykelsti er en cykelsti, hvorpå cykeltrafik er tilladt i begge retninger.

Ensidigt beliggende dobbelttrættede cykelstier bør kun anlægges, hvor så godt som alle udgangspunkter og mål ligger på den ene side af vejen, og hvor der kun er få sidevejstilslutninger eller overkørsler.

Ved veje med hurtigkørende biltrafik kan det være hensigtsmæssigt at anlægge dobbelttrættede stier i begge vejsider. Der skal lægges særlig vægt på trafiksikkerheden i dobbelttrættede stiers krydsninger med veje. I byer bør krydsninger med trafikveje derfor kun ske i signalregulerede kryds eller eventuelt i forbindelse med rundkørsler.

Cykelbane

En cykelbane er en del af vejens tværprofil, kun afgrænset mod kørebanen med en 30 cm bred, ubrudt kantlinje. Cykelbanen har status som en cykelsti og er markeret med et rundt påbudsskilt eller med cykelsymbol på vejen.

Hvis der kun er få cyklister eller kun få biler og hvis bilerne kører langsomt, kan man af økonomiske eller pladsmæssige hensyn nøjes med at etablere en cykelbane.

Cykelstrimmel langs vej

En cykelstrimmel er en del af vejens tværprofil, kun angivet ved en kørebanelægning i afvigende farve (f.eks. rød) for visuelt at gøre bilisterne opmærksom på cyklisternes tilstedeværelse.

Cykelstrimlen er ikke forbeholdt cyklister – bilister må både køre og parkere i cykelstrimlen.

Cykelstrimler bør kun etableres som en nødløsning, hvor der er få cyklister, og hvor pladsforholdene og afmærkningsreglerne ikke tillader afmærkning af en cykelbane.

Bred kantbane

En bred kantbane består af en 0,3 m bred kantlinje som afgrænser et areal, der er bredt nok til at cykle i.

Hvis der er en bred kantbane, skal man som cyklist køre i den. Den brede kantbane er ikke forbeholdt cyklister – bilister må gerne parkere i den brede kantbane.

Smal kantbane

En smal kantbane består af en 0,1 m bred kantlinje, som afgrænser et areal, der ikke er bredt nok til at cykle i.

Der er derfor ikke noget krav om, at man som cyklist cykler til højre for kantlinjen.

2 minus 1 vej (2-1 vej)

En 2-1 vej er en vej som visuelt kun har ét kørespor, der benyttes af trafikanter i begge retninger, og hvor der er etableret brudte kantlinjer i begge sider af vejen. Kantbanerne benyttes af cyklister og som vigeareal når to modkørende trafikanter mødes. Kantbanerne er ikke forbeholdt cyklister - den brudte kantlinje må gerne overskrides af biler mv.

Gågade

En gågade er en gade i en by, der primært er indrettet til gående, og hvor biltrafik er forbudt i butikkernes åbningstid.

I særlige tilfælde, hvor det ikke er muligt at anvise cyklisterne tilfredsstillende alternative ruter, kan det blive nødvendigt at tillade cykeltrafik på kortere eller længere strækninger af en gågade.

Bilag B – lovgivning mv.

I juridisk forstand er der to typer af stier:

- de offentlige stier, som vejbestyrelsen helt eller delvist anlægger og vedligeholder,
- de private stier, som ejere og brugere skal vedligeholde.

I det følgende fremgår nogle af de lovmæssige betingelser, som offentlige stier er underlagt.

Love:

Bekendtgørelse om lov om planlægning

Definerer bl.a. vejbestyrelsens pligt i forbindelse med fremlæggelse og vedtagelse af stiplan som del af kommuneplan.

Bekendtgørelse om lov om offentlige vej

Definerer bl.a. vejbestyrelsens ret til at anlægge og nedlægge offentlige stier og overtage almene stier og private fællestier som offentlige.

Bekendtgørelse om lov om vintervedligeholdelse og renholdelse af veje

Definerer bl.a. vejbestyrelsens pligt i forbindelse med vintervedligeholdelse.

Bekendtgørelser:

Bekendtgørelse om vejvisning på cykel-, ride- og vandreruter

Definerer bl.a. europæiske, nationale, regionale og lokale cykelruter herunder nummereringen af disse.

Bekendtgørelse om vejafmærkning

Definerer bl.a. bestemmelser om vejafmærkningens udformning og betydning.

Bekendtgørelse om anvendelse af vejafmærkning

Definerer bl.a. regler om vejafmærkningens anvendelse og administration, herunder krav til afmærkningens tekniske udførelse og opstilling.

Cirkulærer:

Cirkulære om administrativ nummerering og kilometrerung af offentlige veje og stier

Definerer bl.a. at alle offentlige stier skal identificeres ved et 7-cifret administrativt nummer, som Vejdirektoratet administrerer (i praksis via vejforvaltningssystemet og CVF-systemet).

Cirkulære om etablering af dobbeltrettede cykelstier langs vej

Definerer bl.a. retningslinjer for etablering af dobbeltrettede cykelstier og signalregulering af kryds med dobbeltrettede cykelstier.

Cirkulæret om retningslinjer for udarbejdelse og offentliggørelse af fortegnelse af offentlige stier

Definerer bl.a. vejbestyrelsen pligt til at udarbejde og offentliggøre fortegnelser over offentlige stier.

Hertil kommer vejregler der omhandler offentlige stier:

- **Vejregel om Vejplanlægning i byområder (hæfte 0), oktober 2000**
Indeholder beskrivelse af planlægningen af byens trafiksystem, herunder stisystemet.
- **Vejregel om Tværprofiler, Byernes trafikarealer (hæfte 3), oktober 2000**
Indeholder principper for valg af tværprofil i byområder under forskellige givne omstændigheder.
- **Vejregel om Tværprofiler, Trafikarealer, land (hæfte 3), september 2008**
Indeholder en oversigt – et vejtypekatalog – over anbefalede vej- og stityper i det åbne land.
- **Vejregel om Krydsninger mellem veje og stier (hæfte 5), oktober 2000**
Indeholder principper for udformning af krydsninger mellem veje og stier under forskellige givne omstændigheder.
- **Vejregel om Stikryds (hæfte 6), oktober 2000**
Indeholder principper for udformning af kryds mellem stier under forskellige givne omstændigheder.
- **Vejregel om Fodgængerområder (hæfte 8), oktober 2000**
Indeholder principper for udformning af fodgængerområder.
- **Typekatalog for nye veje og stier i åbent land, maj 1981**
Giver en oversigt over gængse vej- og stityper og beskrive de kapacitetsmæssige, uheldsmæssige og økonomiske konsekvenser af valg mellem forskellige vej- og stityper.
- **Forslag til vejregel om Planlægning af veje og stier i åbent land (hæfte 0), september 2008**
Indeholder beskrivelse af planlægningen af trafiksystemet, herunder stisystemet, i det åbne land.
- **Vejregel om Vejvisning på cykel- ride- og vandreruter (hæfte 4), september 2009**
Indeholder principper for, hvordan vejvisning for cyklister, ridende og vandrere kan udføres bedst muligt.